

Ursula & Kurt Reinhard, Musik der Türkel, Band 1, Die Kunstmusik, 251 str, 12 tabli fotografija, 1 tabla nota; Band 2, Die Volksmusik, 180 str, 16 tabli fotografija, Heinrichshofen's Verlag, Wilhelmshaven, 1984.

Međunarodni institut za komparativnu muzikologiju iz Zapadnog Berlina objavio je, eto, već 95. i 96. prilog ediciji džepnih knjiga, čija su prethodna izdanja (spomenimo samo radove H. H. Toume o arapskoj i A. Danieloua o indijskoj glazbi) donijela mnogo zadovoljstva i saznanja zainteresiranom čitaocu. Bračni je par Reinhard studijski putovao u Tursku čak šesnaest puta i u dvjema knjigama pod zajedničkim nazivom *Turska glazba*, s potpodjelama na umjetničku i narodnu, iznio je rezultate višegodišnjeg rada. Građu za izdavanje pripremila je Ursula Reinhard, nastavivši djelo svog 1979. godine preminulog supruga. Dr Kurt Reinhard je, prigoda je da to ovdje istaknemo, osnovao Etnomuzikološki odjel pri Etnografskom muzeju u Berlinu, utemeljio Odjel za etnomuzikologiju na berlinskom Freie Universität-u, vodio Institut za komparativnu glazbenu znanost i napisao velik broj radova o turskoj glazbi.

Prva knjiga, posvećena turskoj umjetničkoj glazbi, donosi nakon predgovora i uvoda s pregledom povijesti i razvoja islama, gradivo u pet tematskih cjelina, nadopunjeno fotografijama, notnim primjerima, izuzetno bogatim i korisnim bilješkama, popisom literature i popisom diskografskih izdanja. Trideset i dva temeljna tonska niza turske umjetničke glazbe pregledno su prikazana u posebnom prilogu. Četiri poglavlja druge knjige, u kojoj se autorski tandem bavi turskom narodnom glazbom, slijede bilješke, iz prve knjige ponovljena uputa za izgovor turskih slova, literatura, diskografija i konačno karte s upisanim lokalitetima terenskog rada i s turskim pokrajinama. Usporedno čitanje poglavlja o oblicima i stilu, glazbalima i glazbenom životu, koja postoje u obje knjige, pruža mogućnost jasnog razgraničenja narodne i umjetničke glazbe na tlu Turske, kao i uočavanje brojnih dodirnih točaka.

Valja istaknuti poglavlja posvećena pregledu povijesti turske umjetničke glazbe i njez-

inim temeljima, s posebnim obzirom na melodijsko ishodište, tonske sustave, melodiku i tonske nizove, ritmiku i notaciju. U prvome, primjerice autori negiraju arapsko (ili arapsko-perzijsko) podrijetlo velikih glazbenih teoretičara Farabija (X. stoljeće) i Ibn Sine (XI. stoljeće), smatrajući ih Turcima (1. knjiga, str 21), da bi tu mogućnost na drugome mjestu (ibid, str. 50) raspravili uz argumente "protiv" i ostavili otvoreno pitanje. U mnoštvu koncizno iznesenih podataka koji osvjetljavaju tursku glazbenu prošlost nalazi se i informacija o Giuseppu Donizettiu (bratu poznatijega Gaetana), koji je bio kapelnik na sultanovu dvoru. U prvoj knjizi zastupljeni su i derviši, posebno red mevlvi, koji je zapadnim istraživačima sudeći po broju tekstova i gramofonskih ploča najzanimljiviji. Osnivač reda, veliki mistik i pjesnik 13. stoljeća Celaleddin-i Rumi prekršio je islamsku zabranu glazbe, tako da vrtnja ovih derviša ima bogatu glazbenu pratnju.

Poglavlje o glazbalima pruža nam, s obzirom na vjekovne povijesne veze s Turcima, terminološke i druge podatke korisne i za područje današnje Jugoslavije. I u tom dijelu nailazimo na poneki dvojben stav, tako npr. o navodno indijskom podrijetlu zurne, nasuprot navedenim, a u literaturi uvriježenim postavkama o njezinu perzijskom podrijetlu (1. knjiga, str. 79). Poglavlje o glazbi turskih radnika u SR Njemačkoj s pravom se nalazi u drugoj knjizi, a građa je u opsežnijem obliku predstavljena u prikazu publikacije *Glazba Turaka u Njemačkoj*.

Valja nam zaključiti da je riječ o vrijednom izdanju, stvorenom na temelju dugotrajnog znanstvenog bavljenja izabranim područjem. Tome u prilog govori na svoj način i dvostruki album gramofonskih ploča *Glazba iz Turske* s izborom iz tonskih zapisa istih autora i uz sjajne popratne bilješke dr Ursule Reinhard, kojoj dugujemo zahvalnost što je opsežan posao nakon smrti supruga uspješno privela kraju, pruživši dobar temelj za daljnje produbljivanje tog studija.

SVANIBOR PETTAN